

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden pénteken egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előtérítés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde Aron, Szabó Samu, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Taralom: Havi emlékeztető majus. — Az erdélyi lötenyésztés jövője. Poudreite. Arator. — A baltaczim. Hadviger Albert. — A majusi szőlőfagyok ellen. — Indiai Guzerat mag. — Rendszeresített vesztégintézetek. — Carbolsav javítja a juhtrágyát — Egyleti mozgalmak: Választmányi ülés 1877. április 20-án. — Vidéki gazdasági tudósítások: Rodna, Hidvég, Dicső-Szent-Márton, Gernyeszeg, Vingard. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Havi emlékeztető.

Majus.

Ház és udvarban kevés teendő mutatkozik. A trágyadomb beföldelése és trágya lével vagy annak hiányában száraz időben vízzel teljesítendő megöntözése, a hasznos teendők közé tartozik. A trágyalé elfolyása, mindenkor hanvag gazdát jelez.

Szántóföld. Törökbuza, burgonya, répakapás szorgalmazandó és pedig minél szárazabb az időjárás és talaj, annál sikeresebbnek fog e munka mutatkozni. Helytelen felfogás az, hogy száraz időben kapálni nem szabad. Megkérgesedett törökbuza, burgonya földek megfogasoltatnak; e munka fél kapálásnak tekinthető.

Ha mult hónapban elmaradt, az őszi vetések konkolyozása az el nem maradható teendők egyike; továbbá a tavasziakban néha tetemes mennyiségű aszott, csorbóka mutatkozik, ezt szedessük ki, különben termésünk minősége csökken. Zöld takarmánynak lekaszált rozs földek muharival, kölessel bevetethetők.

Ugarlás meg kezdetik és pedig minél mélyebben jár az eke, annál sikeresebb munkánk.

Luczerna, löhere kivirágzás előtt lekaszálatik. A lekaszált luczerna 1—3 napig renden marad, azután felgyűjtve, petrenczébe rakva azonnal behordatik, a szérüskertben keskeny magas rudasokban addig marad, míg teljesen kiszáradt és csak miután a szérüskerti rudasokban megszáradt, rakható kazalba. A második részlet takarmány-törökbuza elvetetik.

Allattenyésztés. Meleg napok bekövetkeztével a vályuk itatás előtt kitisztítandók, nehogy a szomjuzó állatsereg poshadt vizet kénytelenitessék inni.

A jármások elegendő zöld takarmány hiányában különszakított

legelön járnak.

Gulya, ménes szabadban él, csak a szoptatók kanczák kapják abrakjukat és a tehennel együtt éjjelre istállóba vezetettek. A juh nyírás ideje bekövetkezett. Ki juhait szalmán, egyáltalában soványan teletette, az ne várjon nagy bundát és nehéz gyapjut.

A bárányok elválasztatnak és a legjobb legelön vagy ugaron jártatnak. A juh fejés ideje beállott.

Sajt készítésből maradt savó, zsendicze, sertés javításra fordítható.

Megrovandó azon általános szokás, hogy a fejedő turmák a legnagyobb por és hőségben naponta háromszor a faluba sétálnak. Ez nem csak egészségi szempontból káros, de azonfelül valóságos állatkinzás és a juhok ürüléke, mint becses trágyaanyag elvesz. Czélszerűbb a legelön fejni és hetenként 2—3-szor megváltoztatandó kosaraztatás által az elhullott ganajt talajjavításra fordítani.

Nyolcz-tíz hetős malaczkok elválasztatnak és a szükséghez képest bő életvezésben részesülnek. Éhség vagy más ok miatt elsatnyult malaczból soha, vagy csak később, valóságos élelem pazarlás után, válik haszonvehető sertés.

A különféle állatok bélyegzésének és herélésének ideje e hónap eleje vagyis mielőtt állandóan legelőre hajttnak. Az apaállatok szigorú vizsgálat után kiválasztatnak.

A kikelt csirke, liba, rucza, sok veszélyeséget okoz. Az udvar körül repkedő héjja, szarka, varju lelövendő, különben elhordja az apróságot.

Szőlő. Az okszerű szőlőmívelésnek legfontosabb hónapja majus, a mennyiben ügyetlen kezelés legtöbbet most árthat a válogatás munkálatainál. Midőn már a hajtások egy arasznyira nőttek és a gerezd jól látszik, kiválasztunk a karika vállán 2—4 és a csapon 2 alkalmas hajtást és ezeket teljes épségben meghagyjuk, ezek fogván képezni a jövő évi magfát, a többi jövéseknek hegyeit kivétel nélkül lecsipkedjük úgy, hogy a gerezd fölött 3—4 levél maradjon, — az ugynevezett sarok-jövésekből ketőt — mely a hegynek néz — szintén meghagyunk, a többit tőből kitorjuk. Ezen munkán alapszik az okszerű karikás mívelés egész jövője és azért nem szabad mindenféle piaczon szedett napszámásra bízni. Ugyanazon munka végzendő a Guyot szerint művelt szőlőknél is, azon hozzáadással, hogy a mult hónapban függélyesen kikötött két vessző közül azt, mely bő-

vebb termést mutat, vízszintesen dróthoz vagy karóhoz kötjük, a másikat pedig 20—24 ujra visszavágjuk, sarkot itt is kettőt hagyunk.

A csapos és főkemiveleteknel szintén válogatunk, a haszontalan meddő- és sarokhajtásokat eltávolítván.

E hónapban szokta a dér megbusítani a szőlősgazdát, azért készen álljon szőlőkben mindig a hajnali füstölésre szánt kátrány, gaz, fűrészpör, polyva stb. hogy más mit csinál és mit nevet, ne törődj vele, ha eredményt lát, majd megadja magát.

Gyümölcsös. A fiatal oltványok karók és pálczákkal, a szél és madarak ellen oltalmazandók. Fattyu növények és sarjak szorgalmasan eltávolítandók és a fiatal fak idomító nyesése és becsipkedése megkezdhető. — Hajtó szemre való nemesítés folytatatik. Ha a nemesített galyakon virágok mutatkoznak, azok eltávolítandók. A nemes és az ujonnan átültetett gyümölcsfák, valamint a nagyon virágzó is, ha nagyon száraz idő jár, jól megöntözendők. A megöntözött fák tövei körül, polyvát vagy rövidre vágott szalmát hintsünk, hogy a kigőzölgést megakadályozzuk. Ha cserebogarak mutatkoznak, jókor reggel rúzzuk meg a fákat és a lehullott cserebogarakat szedessük fel, hogy a fákat ne pusztítsák és adjuk azt a baromfiaknak, mert az nekik kedves eledelül fog szolgálni. Több ellenség u. m. hernyók, csigák és levéltetvektől, a mennyire lehet, óvjuk a gyümölcsösöket. A nyulak pusztításai ellen védett fák kötelekei eltávolítandók.

Faiskola. A csapra metszett fákhöz a vezérhajtás, ha az 10—15 cm. magasra nőtt, jó széles kötő anyaggal a csaphoz köttetik. Ha ez megtörtént, akkor a csap alatti hajtásokat vissza kell csipkedni. Megfogamzott oltványok kötéseit eltávolítandók és a vadhajtások szorgalmasan levágandók. Növésben elmaradt ágyások higitott trágyalé vagy gáliczkő oldattal esős időben megöntöztetnek. Vadonczi isklák a gyomoktól tisztán tartandók. A kikelt vadonczok megkapálandók. Az olyan magvak ágyásait, melyek kikelésökig egy évig földben vannak, csak meggyomlálatnak. A fiatal vadonczok átültetése folytatatik.

Konyhakert. Az ősszel vagy kora tavasszal vetett növényágások gyomlálatnak és kapálatnak, száraz időjárás mellett a reggeli öntözés igen ajánlandó. A magnak kitett növények u. m. petrezselyem, murok, saláta, csekla, hagyma, káposzta stb. fejlődő szárait, karókhöz kell költözni, nehogy a szél letörje. A melegágakban nevelt palántok a szabadban kiültetnek. Borsó, hónapos retek és saláta újlag vetendő. Ugorka, dinnye, tök, paszuly vethető. A korán elvetett borsót meg kell kapálni és karózni. A karfiol és téli salátából a legszebb fejek szemeltetnek ki magnak. Hónapos retekéből a legszebb példányok magnak kiválasztandók és azok a szabadban félárnyékos helyre elültetendők. A spárga hajtás vágása folytatatik, 2—3 erősebb hajtást hagyunk, hogy a gyökerek annál erősebben fejlődjenek ki. A melegágakban, cserepékben nevelt dinnyék e hó végén a szabadba kiültetendők. A melegágakban termelt dinnye és ugorka hajtásai vissza csipetnek, a nem termő hajtásokat gondosan eltávolítjuk és a terméseket deszka alá helyezük. Minél magasabbra nőnek a melegági növények, annál magasabbra kell emelni a ládakát (kereteket). Minél szebb az idő annál gyakrabban szellőztetjük és öntöztetjük a melegágakat, de ha a nap nagyon forrón süt, úgy jobb, míg a nagy forróság tart, a melegágaknak árnyékot adni. A melegágak öntözése d. e. 8—10 óráig történik. A melegágban nevelt paszuly már szedhető. Karalábi, karfiol, saláta, hónapos retek, ugorka, borsó melegágakból szedhető.

Diszkertben. E hó végén az üres virágágásokat őszi virágokkal beültetjük. Új gyepeket a gyomtól tisztán tartani és tartós száraz időben szorgalmasan öntözni, a régi gyepeket kaszálatn

és hengerezni kell. Az utak tisztán tartására nagy gondot kell fordítani. GeorGINÁK, Cannák, Ricinus, Wigandia és több forró égövi disznónövények szabadba kiültetendők. A virágházakban a forró égövi növények átültetése folytatatik. A melegházi növények folytonosan zárt, egyformán meleg és nedves levegőben, és a szükséghez képest napfényben és a napfénytől mentve kell tartanunk. E hó végén a hidegházi növényeket a szabadba félárnyékos helyre ki kell tenni.

Méhészet. E hóban a lég néha annyira kihül, hogy méheink a mezőt veszély nélkül nem látogathatják, a fiasítás pedig naponként sok mézet fogyaszt, azért az azt szükségű családoknak tápot nyújtunk. A kas szűrában ne bizzunk, mert a méz helyé ilyenkor a fiasítás foglalja el. E hóban fordul elő a léppille, azért tapasszuk be jól kasainkat, hogy pille, hangya, rovar hozzá ne férhessen. Tapaszul $\frac{2}{3}$ rész szapult hamut és $\frac{1}{3}$ rész friss ganajt használunk. Az aljdeszkák tisztogatásával és körültapasztásával nem szabad felhagynunk mindaddig, míg kasaink a lépet egészen el nem foglalják. Vizsgálódásainkat e hóban is folytatjuk, főleg azért, hogy lássuk, miként készülnek méheink a rajzásra. Ennek előjelei: a herék mutatkozása és — a mi legbiztosabb — ha a lépek szélein, néha benn azok oldalain, anyaházakat észlelünk. Gyakori megtekintés folytán képesek vagyunk biztosan kiszámítani még a napot is, melyen rajunk az ősi házat szülő édes anyjával elhagyja.

Erdészeti F a h a s z n á l a t A mult havi leendőkn kívül a leszállított faanyagok átadása képezi az erdész feladatát és ott, hol hasított áruk készítettnek, ezeknek elkészítése e hónapban szorgalmazandó. A mellékhasználat a faszedésre, legeltetésre és cserkéreg készítésére terjed ki. Erdőmiveltés. A magasabb hegyeken az értési munkálatok folytatandók, az erdei utak helyre állítandók és az erdő-kertek tisztán tartására gond fordítandó. Az erdővédelem a legeltetés ellenőrzésére, a vesszőlopás meggátolására és az erdőszélek gyakori bejárására terjed ki, ott hol a szű-rovar pusztításaitól lehet tartani, a szükséges óvintézkedések szintén e hónapban teendők. Vadászat. Az őzbakon és fajdkakason kívül a vadászat csakis a ragadozó állatokra terjed ki.

Az erdélyi lótenyésztés jövője.

Lapunk figyelmes olvasói kétségkívül emlékezni fognak arra, hogy körülbelül egy évvel ezelőtt erdélyi gazdasági egyeletünk terjedelmes emlékiratot intézett a m. kir. földmiveltési és a honvédelmi, valamint a cs. és kir. közös hadügyministeriumhoz, melyben az erdélyi lótenyésztés hanyatlása setét, de találó színekkel ecsetelve volt és egyik főkövetelményül a hadi remondáknak ifjabb korban való bevásárolása és ennélfogva úgy nevezett csikó telepeknek felállítása jeleztetett. A hadügyministerium azonnal válaszolt is, álláspontunkat magáévá tette és ígérte, hogy tőle telhetőleg lótenyésztésünk emelésében közreműködni fog, mert ezt úgy a köznek, mint magának a kincstárnak érdeke is sürgetősen megkívánja.

Néhány héttel ezelőtt azon hiteles és sajnos értesítést vette egyeletünk, hogy az eddig Kolozsvárt fennállott egyetlen lószorozó bizottság is feloszlatni fog, továbbá arról is kétségbevonhatlan adatokat nyert, hogy az erdélyi országrészben állomásozó lovas ezredek szükséglete jelenleg Budapestről fedeztetett. Mindkét körülmény eléggé indokolta azt, hogy igazgató választmányunk azonnal felterjesztést intézzen úgy a földmiveltési, mint a hadügyministeriumhoz, melyben ezen lótenyésztésünk névze felette sérelmes eljárást röviden vázolvá, a lószorozó bi-

zottságok szaporításának, az ezredeknél a szabad kézből való vásárlás engedélyezésének szükségét felfejtse és végre, hivatkozással tavali tüzetes felterjesztésünkre, a csikó-telepek felállításának üdvös voltát újból is hangoztassa.

E lépés nem is maradt siker nélkül, mert a cs. és kir. közös hadügyministerium alig négy hét múlva egy a tárgy minden részletébe beható, alapos és udvarias átirattal tisztel meg egyeletünk igazgató választmányát, mely átiratból a következőket közöljük.

A mi a kívánt két lószorozó bizottság felállítását és az itt állomásozó két huszárezred szabad kézből való lóvásárlását illeti, arra figyelmeztet a hadügyministerium, hogy Erdélyben csak nagy ritkán lehet teljeskorú és még hibátlan remondákat kapni, miért is gyakran a törvényes 4 éven alul is kellett lovakat venni, melyeket azonban még két év múlva sem lehetett az ezredékhez besorozni.

A két itteni huszárezred nagy buzgósággal gyakorolta a remondák közvetlen bevásárlását, úgy állomása helyén, mint vásárokon; de mind a mellett nem voltak képesek szükségletüket fedezni, úgy hogy a hadügyministorium kénytelen volt azt Budapestről biztosítani. A kolozsvári lószorozó bizottságot, tekintettel csekélymértvű működésére, takarékosági szempontból fel kellett volna oszlatni és csakis a lótenyésztés érdekében lesz még fenntartandó. A 2-ik huszárezred jelenleg ismét szabad verseny útján fedezi szükségletét és a 3-ik huszárezred is utasítani fog, hogy remondáit az erdélyi ország-részben szerezzék be.

Az eddigi tapasztalatok szerint a mozgó lószorozó bizottságok fennállása a katonai kincstár érdekének szempontjából nem igazolható, mert mindig és mindenütt az tünt ki, hogy a kisebb tenyésztő, mihelyest a katonatiszt a lovat nála kereste fel — vagy azért, mert azt hitte, hogy lovára nagy szükség van; vagy mert azt tulbecsülte, oly árat kért, mely a ló értékét nagyon is meghaladta.

Az erdélyi lótenyésztés emelése érdekében azonban a remonda telepek (csikó telepek) felállítását sokkalta üdvösebb eszköznek tartja a hadügyministerium és pedig nemcsak azért, mert a hadsereg lószükséglete oly tetemes, hanem főleg azon okból, mert a kisebb tenyésztő — a hadseregi szükséglet tulajdonképeni tenyésztője — a lótenyésztésre egyáltalában és annak okszerű gyakorlatára különösen serkentve lesz az által, ha csikóját már 2½ éves korban megfelelő árért és közbenjáró nélkül a katonai kincstárnak bocsáthatja át. Ez által mentve lesz azon kísértéstől, melynek különben ritkán tud ellentállani, hogy csikójának, idő előtti használat következtében, csontjait és inait meghibásítsa; a további előny pedig abban áll, hogy nem ő fogja, mint eddig, a csikó teljes koráig való felnevelésének kockázatait és költségeit viselni.

Ő felsége, martius hó 23-áról kelt legmagasabb elhatározásával, a csikótelepek felállítását elvben helyeselni kegyeskedt és a hadügyministeriumot egyuttal minden előkészületnek azonnali foganatosításával bizta meg, úgy, hogy azon esetben, ha az 1878-ik évi költségvetésbe e czímen felvett összeg helybenhagyatnék, a csikó telepek beállítására azonnal megtörténhessék.

Miután pedig ezen intézmény meghonosítására legalkalmasabbnak épen az erdélyi ország-rész van elismerve, a hadügyministerium már megelőzőleg azon kéréssel fordult a m. kir. földmívelési ministeriumhoz, hogy ez az Erdélyben nétan rendelkezésre álló helyiségeket annak idejében átengedni sziveskedjék. Ezen ministerium, tekintettel a csikó telepek felállítására által a lótenyésztés emelésére gyakorlandó hathatós befolyásra, nem késett a m. kir. méntelepek által eddig használt rettegi és deési helyiségeket e célra felajánlani és egyszersmint néhány nagybirtokost megnevezni, ki részint saját birtokán, részint bérletén oly helyiségekkel bir, melyek csikótelepekül szolgálhatnának.

A hadügyministerium egyidejűleg utasította a nagy-szebeni katonai parancsnokságot, miszerint Deesen és Rettegen szerezzék meggyőződést arról, hogy a csikó telepekre nézve nélkülözhetlen kifutó helyek meg vannak-e, avagy a szomszédos birtokosoktól megvásárolhatók vagy kibérelhetők.

A hadügyministerium nézete szerint erdélyi gazdasági egyeletünk ezuttal leginkább úgy volna képes a lótenyésztés emelésére hatni, ha a megfelelő helyiségeknek méltányos feltételek mellett megszerzését befolyásával előmozdítaná.

A hadügyministerium midőn saját álláspontjából az erdélyrészi lótenyésztés emeléséhez tőle telhetőleg a legnagyobb készséggel járul, egyszersmint számít az egyeletnek szíves közreműködésére és a netáni eredménynek közlését kéri. —

Imé a hivatolt leiratnak rövid tartalma, mely erdélyrészi lótenyésztésünknek új és jobb jövőt ígér, egyeletünk önzetlen fáradozását pedig az ohajtott sikerrel jutalmazza.

Poudrette.

Az emberi ürüléknek (poudrette) trágyázó képessége annyira ismeretes, hogy azt bővebben fejtegetni a sokszorosnak ismétlése volna ugyan, de hiszem, nem lesz egészen fölösleges ezt a gazda közönségnek emlékeztetésben fölfrissíteni. Mert minden ismereteink daczára is az árnyékszék tartalma vajmi kevés figyelemre méltatik és felette kevesen vannak, kik azt trágyázásra felhasználják.

E közönyösségnek egyéb oka nem lehet, mint egyrészt a szokatlanság, előítélet, már neve és tán eredete folytán és az elfogultságnak nem kis méréke; más részt meg az, hogy az aival való bánásmód tán nem oly egyszerű és kényelmes (! ?), mint a már kisdéd korunk óta megszokott istálló trágyánál.

Pedig anyaföldünk becses terményeinek ki nagyobb consumense, mint mi magunk, emberek! Ebből folyólag még azt is tudjuk, hogy a termő réteg erejének mennyi része járja át szervezetünket és mennyi hagyja azt el ürülék alakjában. És mégis oly kevés figyelemre méltatják gazdáink az árnyékszék rejtette kincseket; de sőt annak helyét megpillantva sokan el is fordulnak tőle és még nevét kiejteni is szégyenlik, holott a „trágyadomb, trágyaló vagy ganaj“ kitételek, melyek valóságukban épen csak azt értelmezik, mint amaz, oly természetesek, hogy még a legkényesebb társaságban

sem jut eszünkbe helyettük más szót használni. A trágya pedig növényi tápanyag tartalomra nézve koránt sem olyan dús, mint amaz, mert minden figyelem mellett sem válogatjuk meg a marhának taplálékát a jó minőség és változatosság szerint oly gondnal, mint saját magunk részére.

Ha tehát az emberi ürülék oly megbecsülhetlen, ne is hagyjuk magunkat trágya dolgában a marha által mintegy monopolizáltatni, hanem inkább egyesítsük a két forrásnak adományait. Megbánni soha sem fogjuk!

Ha az emberi trágya elkészítése körül helyesen és okszerűen akarunk eljárni, ez némi nehézséggel és tán kellemetlenséggel is jár. De ha meggondoljuk, hogy annak fölhasználása a háznép, a helység lakóinak egészségére és így jobblétére is milyen jó hatással van; továbbá, ha szem előtt tartjuk annak növényi tápanyag tartalmát, tehát trágyázó értékét és végre, ha értékesítésére ama gondnak csak töredék részét fordítjuk, a mellyel eleségünket, mint annak nyers anyagát beszerezni iparkodunk: akkor a nehézségek le lesznek győzve és ha már most néhányszor (ha kicsinyben is), ismételten foglalkozunk annak előkészítésével is, az eddigi előítélet és elfogultság kétségkívül háttérbe fog szorítkozni.

Nincsen szándékomban e helyütt azon eljárásokat fejtegetni, melyekkel a chinaiak és japaniak az emberi trágyát gyűjtögetik és alkalmazásra készítik, avagy Anglia, Franciaország és Némethon nagyobb városaiban miféle vállalatoknak tökéletesítője az; hanem az „Erdélyi gazda“ figyelmes olvasóival egy olyan eljárást óhajtanék közölni, melyet mindenütt követhetni, a nélkül, hogy nagyobb mértékben bántaná a szaglász érzékét, mint az különben az árnyékszék tisztogatásánál rendszerint elő szokott fordulni. Már ezt a kis kellemetlenséget el kell tünnünk: hiszen az álló trágya sem patsuli!

Miután az előkészítendő trágya sok vizet tartalmaz, mindenek előtt olyan anyagoknak gyűjtését kell megejteni, melyek és pedig kellő mennyiségben vizet felszívó képességgel bírnak. Hogy mennyit kelljen összegyűjteni, azt az ürüléknek tömege fogja eldönteni. E célra igen alkalmas: föld, hamu, szecska, polyva, utcai és udvari söpredék; mindezt keverten használva, végre a zsupszalmáról sem szabad megfeledkeznünk. Ha ezeken kívül szénpor vagy gypsor is áll rendelkezésünkre, ezek a mivelet végrehajtását csak könnyíteni fogják, a mennyiben az ammoniak és egyéb bűzös gázokat lekötve, ezáltal az ürülék szagtalanabbá lesz.

Hogy az eljárás a ház lakóira és szomszédokra nézve terhes ne legyen, avagy panaszokra, felszólalásokra okot ne szolgáltatson, kétségkívül legalkalmasabb mindent éjszakának idején végezni el, az előmunkálatokat azonban nappal ejtjük meg, mert ezek különben az éjnek nagy részét igénybe véve, az időből könnyen kifogyhatunk.

A fentebb megnevezett anyagok keverékével már most az árnyékszék közelében, akként készítünk gödröt, hogy az ürülék mennyiségéhez aránylagos tért jó vastagon behintjük és ugyanezen keverékkel körül foglaljuk. Megjegyzem, hogy a gödörnek akkorának kell lennie, vagy a sánczolást oly magasra kell emelni, hogy az előkészítendő anyagot kényelmesen

magába fogadni képes legyen, mert a további eljárás ezt így kívánja. A keveréknek többi részét közel halomra gyűjtjük, hogy kéznél legyen. Már most, ha az árnyékszék gödrét megnyitottuk, annak tartalmát hosszú nyelű vederrel a kiásott gödörbe meritjük és mindannyiszor a keverék-földből annyit adunk hozzá, hogy ez ruddal vagy lapáttal jól össze keverve, viztartalmából annyit veszítsen, hogy aztán a szekérre könnyen fölhányhassuk. Ezen eljárást addig folytatjuk, míg az ürülék egészen kimerítettett, avagy míg a keverékföldnek mennyisége azt lehetővé teszi.

Ha az így elkészített trágyaanyagot nem hordhatjuk el mindjárt rendeltetése helyére, akkor a munka befejeztével zsupszalmával betakarjuk, erre pedig földet rakunk. Ha pedig mezőn rögtön szétterithetjük, akkor a szekér fenekére és oldalaira zsupszalmát helyezünk és azt a keverék földdel nem nagyon vastagon behintjük és az elkészített trágyát csak ezután hánjuk föl, mert így elejét vesszük, hogy utközben annak tetemes része elhulljon.

Arator.

A baltaczim.

Ma már tudva van az, hogy csakis az állattenyésztéssel okszerűen egyesített növénytermelés által biztosíthatjuk leginkább gazdasági üzletünk sikerét, mert a helyre pótlás elvével fogva a talaj termő képességének fenntartására szükségelt trágya mennyiséget megfelelő állatlétszám tartása által kell előállítanunk. Az állattenyésztés pedig úgy fizeti ki magát, ha állatainkat tenyész céljainknak megfelelően jó karban tartjuk.

E célból tehát egy helyes arányt kell megállapítanunk gazdaságunkban a takarmány és egyéb természetű növények között és így nagyon sok gazdaság, ha az okszerűség ez útján akar haladni, mesterséges takarmány termelése van utalva, hol újból a természetű takarmány növények megválasztásánál az részesül nagyobb előnyben, mely leginkább feltalálja vidékünkön életfeltételeit és kevés költséggel mentől nagyobb hozamot biztosít a gazda részére.

Ily növény nálunk Erdélyben többek között a baltaczim, mely nagyon sok helyen vadon terem és azon tulajdonságánál fogva, hogy a kevésbé televényes, oldalas, száraz és főleg meszes talaju helyeket szereti, sok oly helyen is természetű, hol már más takarmány növény termelése nem igen sikerülne.

A baltaczim (*Hedysarum Onobrychis*) De Candolle természetű rendszere szerint a kétszikűek (*Dicotyledones*) osztályába, a hüvelyesek (*leguminosae*) rendébe és a pillangósak (*papilionaceae*) családjába tartozik; 30 cm. sőt 1 meter magasra nő, felálló ágbogas szárán páratlanul szárnyason álló sötétzöld levelekkel és alólról felfelé nyíló élénk rózsaszín füzéres virággal bír.

A mi a talajnak a baltaczim vetésére való elkészítését illeti, igyekeznünk kell, hogy az mentől tisztább és lehetőleg mélyen legyen szántva, mert a baltaczim mélyen a földbe, 2—3 meternyire, eresztett gyökereivel tápláléka jelentékeny részét az altalajból veszi.

Vetési ideje április, majus hónapokba esik, a vetőmag szükséglet átlag holdankint 35—45 kilogramm.

A vetőmag természetesen tiszta, egészséges és a mi földolog régi ne legyen, mert a baltaczim csira képességét nem sokáig tartja meg.

Az első évben termést utánna nem igen várhatunk, mert lassan szokta magát elővenni és csakis kivételesen — midőnt. i. nagyon szép — kaszálandó, de akkor is, mint általában a baltaczim kaszálásánál, mindig azon elővigyázattal kell élni, hogy nagyon alant ne vágassék, mert a földből kiálló gyöktörzsszel (rhizoma) bírván, ha ezt megsértjük, kivész. Épen ez okból óvakodni kell legeltetésétől is — és különösen a juhoktól őrizendő, mert a juh szokás szerint tövére harapva, a baltaczimben sok kárt tehet.

Talán csakis e körülmény volna a baltaczim hátrányát felhozható, — ha azonban meggondoljuk, hogy a kedvező körülmények között magasra felnövő növény tenyésztése a második és következő években igen jó tápdús és különösen lovaink és juhaink előtt kedves, bő szénatermést szokott adni — ezen hátránya is elenyészik.

Kaszálása történjék akkor, midőn teljes virágzásban van és ha szénának tartjuk, épen úgy kell eljárni mint a löher és luczerna-széna készítésénél t. i. korán reggel a harmaton gyűjtjük, nehogy levelei elhullásával legtáplálóbb része kárba menjen.

A baltaczim holdankénti szénatermése átlagosan 1700—1800 kilogrammra tehető.

A tavasszali boronálás nagyon jó hatással van rá, mert ez a bokrosodást mozdítja elő.

Védnövényvel vagy a nélkül vetik, — mely védnövény árpa vagy zab. Tanácsosabb mindenesetre védnövényvel vetni, mert ennek termése pótolja azt, mit talán azzal vesztenénk, hogy az első évben, mint említém, nem kaszálható.

Hadviger Albert.

A májusi szőlőfagyok ellen.

Nagyon számos segédszert ismerünk — mondja Báró Babo a „Weinlaube“ legújabb számában — mely hivatva van szőlőnket a májusi fagy ellen megvédeni, de épen mivel oly sok szerünk kínálkozik, épen azért még nem találtuk meg az igazit és tán soha meg sem is fogjuk találni. Minden lehető eljárás és kombináció ajánlva van, még pedig nem ritkán oly határozottsággal, mely csakis a sikerült kísérleten alapulhat; de a fagy kártékony hatásának módozatai felette különbözők és ugyanazon szer egyik évben jó, a másokban pedig elvetendő, sőt egyenesen ártalmas is lehet. Az eredménynek ezen ingadozása megzavarja a gyakorlat emberét és ha a közelmúltban sikeresen járt el, egy újabb fagykár esetén ugyanazon szer alkalmazása mellett szőlője teljesen elfagy!

A szerek sikerességének ezen megbízhatlanságából azonban világosan kitűnik, hogy a tavaszi fagykárak természetét illetőleg még korántsem vagyunk tisztában, hogy tüzetes kutatásnak kell megállapítania: minő feltételek alatt lehet ezt, vagy amazt a szert a siker reményével alkalmazni. Így p. o. nem tudjuk elfogadható okát adni annak, hogy a megmerevedett jövéseknél vízzel való öntözése, egyszer miért védte, másszor

miért pusztította el a szőlőt, miglen a meg nem öntözött, de szintén megmerevedett nyári jövések épen maradtak? Valamint azt sem magyarázhatjuk meg, hogy a füstölés miért hat egyszer kedvezően, másszor kedvezőtlenül, miért megy egyik esetben a fagytakaróval védett szőlő tönkre és máskor ugyanavval miért marad meg?

Az alkalmazásra kerülő szereket természetük szerint öt osztályba lehet sorolni u. m. 1. füst alkalmazása, a fagy meggátlása érdekében, 2. a zöld hajtások betakarására alkalmas szerek, 3. tartalékos termővesszőt biztosító eljárások, 4. az elfagyott szőlőnek kár nélküli kiengesztelésére vonatkozó szerek és végre 5. a termő vesszőknek, kivált fekvésüket illetőleg, megfelelő nevelése és kezelése. Babo ezuttal csakis a tartalékvesszőről értekezik.

Ha a hideg éjszakán elfagyott szőlőnket szomorúan szemléljük, mintegy önkénytelenül eszünkbe jut, hogy bár csak egy néhány volna meg abból a sok ép vessző közül, melyet megelőzőleg levágtunk, ellöktünk! Hiszen akkor az egész kár alig lenne számot és szívesen lemondanánk ez egyszer a szőlő rendszeres kezeléséről, csak volna ép szemünk, akár hol álljon is az! Ez óhajtás nyomán egy kérdés merül fel az t. i. hogy nem lenne-e lehetséges legalább egy — metszéskor nem szükséges, a fagy be nem állása esetén pedig eltávolítható — tartalékos termővesszőt meghagyni?

Kétségkívül lehet, még pedig háromféleképen.

Metszés alkalmával, midőn a szem még alszik, a vesszőt mintegy 60 cmeternyre meglehet vágni és azt egy a lyukgató vassal készített lyukba a régi tő mellett meghajtani és behelyezni, a nyilást lábunkkal betapodva, 4—5 szem a föld alatt védve leend.

Az elhelyezés vagy úgy történik, hogy a vessző a lyukban földdel van környezve, vagy úgy, hogy az aránylag tágas lyukban szabadon áll. Mindkét eljárás sikeres leend, ha a fagy felette későn nem jön; de ha a zöld hajtások már kifejlődtek, akkor a földben lévő szemek is már megfelelően megindultak és nehézséggel fog járni a vesszőt fehér hajtásaival törés nélkül napvilágra hozni. Ily esetben jobb, ha a tartalék vessző tágabb lyukban van, mint hogy ha földdel van körülveve.

Minden ilyen tartalékos vesszővel, akár sokat, akár keveset hajtott, kivétel alkalmával a napvilág káros behatását illetőleg is nagyon óvatosan kell bánnunk; csak is borult időben lehet a fehér hajtásokat a világosságnak kitenni, mert a nap sugara azokat rögtön tönkre teszi. Természetes, hogy az erősen kihajtott jövéseket inkább érheti e baj, mint a gyengéket. Babo ezen eljárást kísérletképen több éven át alkalmazta és csakis késői fagy után volt bajos a fiatal hajtásokat kár nélkül kiszedni.

A termővessző fenntartásának egy másik módja abban áll, hogy azt mint egy 3 cmeternyre vízszintesen a földbe helyezzük vagy egyenesen reáfektetjük és földdel betakarjuk. Ezen eljárásnál nem a vesszőnek fagy utáni kivétele a cél, hanem csak az, hogy a földben fejlődő rügyek, miután a takarón keresztül hatolniuk kell, erre huzamosabb időt igényelnek és a

védő földet esetleg csak a fagy után hagyják el. Kísérletek bizonyítják, hogy ezen eljárás is keresztülvihető és hogy a jövőseknek említett beföldelése a termékenységet teljességgel nem apasztja; azonban nagyon gyakran megtörtént, hogy ezen jövősek, kősői fagy esetén, szintén elfagytak, még pedig miután a földnek közvetlen közelében vannak elhelyezve, annál inkább!

A vessző fenntartásának harmadik módja abban áll, hogy a csapokat metszés után 10—15 cmeternyre földdel felhalmozzuk. Ez is kedvező eredményt ad, ha a fagy akkor áll be, midőn a vegetáció még nem nagyon haladott, de későbbi fagy esetén mit sem ér, mert az elfedett rügyek a föld egyenletes melegében még sokkalta erősbben hajtottak, mint a szabadon maradtak és így az eredmény is szükségképen kedvezőtlenné vált.

A fent elősorolt eljárások közül, Babo tapasztalata szerint legcélszerűbb a vesszőnek függőleges föld alá helyezése, miért ennek követését ajánlja.

Indiai Guzerat mag.

A berlini gazdasági muzeumnak Dr. Birner tanár és a regenwaldi (pomerániai) kísérleti állomás igazgatósága megküldött egy új olajtadó magot meghatározás végett. A mag mint „Indische Guzerat-Saat” szerepel. Birner felel, hogy ezen magot egy danzigi olajmalom Angolhomból nagy mennyiségben importálta és hogy ezer kilogramm magból átlagosan 35 kilogrammal több olajt kapott, mint hasonló mennyiségű repceből, tehát körülbelül 365 kilogrammot. A gyár a hátramaradt olajpogácsát, marhatakmánynak melegen ajánlja. Birner tanár vegy-elemzési mutatták, hogy ezen olajpogácsa 10% zsírt és 34% protein anyagokat tartalmaz, a mi igen fényes eredmény, mert a repceolajpogácsa a legújabb tabellák szerint (Dietrich u. König Zusammensetzung der Futterstoffe Berlin 1874. 75 l.) átlagosan csak 9,66% zsírt és 31,59% protein anyagokat tartalmaz.

Ezen adatok kíséretében kapta kézhez a magvakat a berlini gazdasági muzeum öre Dr. Wittmack egyetemi magántanár, ki véleményét a berlini természetvizsgálók társaságában elmondotta.

A vizsgálatok kimutatták, hogy ezen magvak Keletindióból és pedig a bombayi elnökséghez tartozó Guzerat tartományból származnak és hogy a növény tudományos neve *Sinapis glauca* Roxb. Egy próbát a muzeum már a bécsi világkiállítás alkalmával kapott. A magvak a fehér mustárhoz (*Sinapis alba*) nagyon hasonlítanak, szintén fehéres sárgák; de van köztük egy néhány mag mely világosabban vagy sötétebben barna. Tehát a „Guzerat”-magvak nagyon hasonlítanak a fehér mustárhoz, csak hogy valamivel nagyobbak, rendes átmérőjük 2—2½ millimeter. A barna magvak rendszeresen valamivel kisebbek, Dr. Wittmack előbb azt hitte, hogy ez utóbbiak egy más növényről (*Sinapis dichotoma* Roxb) származnak, de miután mind a kettő bonczani szerkezetben egyez és miután a barna színek a legkülönbözőbbek és így átmenetet képeznek a sárgához, ezeket csak válfajoknak tekinti. De jó magismerők a fehér mustárnál is észlelték, hogy vannak egyes becők a melyek sötétbarna magvakat tartalmaznak, sőt néha ugyanazon becőben

világos és sötét magvakat lehet találni. Alefeld (*Landwirthschaftliche Flora* 250 l.) említi egy *Sinapis alba melanosperma* Alef. tehát feketemagvú válfajt, melyet többször észlelt, mivel és a magra nézve állandónak talált.

A Guzeratmagot adó növény (*Sinapis glauca*) magja, különben bonczani szerkezetében igen hasonlít a karórépa (*Brassica Napus* L.) és kerekrépa (*Brassica Rapa* L.) magvához. Különböző előkelő botanicusok, azt mondják, hogy a *Sinapis* és a *Brassica* egy nemet alkotnak és a keletindiai flora legkitünőbb írója, Dr. Hooker, a kewi királyi kertek híres igazgatója azt mondja, hogy *Sinapis glauca*, a *Brassica Napus* és *B. Rapa*, a *Brassica campestris* L. alfajait (Subspecies) alkotja. A *Sinapis alba* magjainak bonczani szerkezete különben nagyban elüt az épen említettekétől. De habár a „Guzerat”-mag majdnem teljesen egyezik a karórépa és a kerekrépa magjával, ize mégis lényegesen más, miután határozottan mustár ízű. Épen azért azt hiszi Dr. Wittmack, hogy a „Guzerat”-olajpogácsa a marhának nem lehet nagyon hasznos.

(S. B. n. F. B.)

Rendszeresített vesztegintézetek.

Ő felsége márcz. 23-án kelt elhatározásával a magy. kir. vesztegintézetek szervezésére vonatkozó szabályzatot jóváhagyván, a vesztegintézetek következő módon rendszeresítették; ugymint: az I-ső osztályú vesztegintézetek: Felsőtömösön, Vöröstoronyban, Orsován. — II-od osztályú vesztegintézetek: Tölgyesen, Töresvárt, Sósmezőn, Vulkánban. — III. Vesztegintézetek: Ó-Sánczon, Krasznán, Csikgyimesen. Az I-ső oszt. vesztegintézetek élén VIII-ik rangosztályban álló, 1400 frt. évi fizetéssel és szabadlakással; a II-od oszt. vesztegintézetek élén a IX-ik rangosztályban álló, 1200 frt. évi fizetéssel és szabadlakással bíró igazgatók; végre a vesztegintézetek élén a X-ik rangoszt. álló, 1000 frt. évi fizetéssel és szabadlakással bíró intézeti vezetők állanak.

(F. É.)

Carbolsav javítja a juhtrágyát.

Juhakolban a honnan a trágya évenként rendszeresen csak egyszer hordatik ki, czélszerű bizonyos időközökben a trágyát hígított carbolsavval (1 rész nyers creozot 100 rész vízre) meglocsolni; a creozot a trágya felbomlását és elégését mérsékli, a trágyában netalán eleforduló rovarok álczáit megöli; egereket és patkányokat elűz. Az így kezelt trágyának gőze az állatok egészségi állapotára kedvező befolyással van és a juhoknál szokásos lábfájás nem igen fordul elő.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1877 április 20-án.

144. Az ápril hó 4-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván, — a jelen renkivüli ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Gróf Teleki Gusztáv, Tompa Károly és Csulak Dániel tagtársak kéretnek fel.

145. Biharmegyei gazdasági egylet martius hó 21-én tartott közgyűlésének jegyzőkönyve, — tudomásul szolgál.

146. Ministerium 6745. szám alatt tudatja, hogy jövőben a tenyésztési czélokra szolgáló élő halak vasuti szállítása alkalmával egy kísérő felvétele III-ad osztályu menetjegy váltása mellett mindig megengedtetik, -- tudomásul szolgál.

147. Maros-Tordamegye főispánja Bély Gergely tudatja, hogy a küldött 1 kilo czukorrépmagot 7 termelő között kiserlettétel végett kiosztotta, — örvendetes tudomásul szolgál.

148. Erdélyi szász gazdasági egylet megyei erdészek felállítására és a községi erdők kezelésére vonatkozó emlékiratát küldi be, — tárgyalás és véleményezés végett a közigazgatási szakosztályhoz tétetik át.

149. Segesvári járásbiróság 6882—1876. sz. a. tudatja, hogy az egyletünk terhére bekebelezett 10048 frt. és 62½ kr. illetéket töröltetni rendelte, — tudomásul szolgálván, sürgősen fel fog kéretni a segesvári telekkönyvi hivatal, miszerint a tényleg eszközölt törlést tanúsító okmányt mielőbb megküldeni sziveskedjék.

150. Kolozsvári kereskedelmi és iparkamara februar 20-iki ülésének jegyzőkönyve, — tudomásul szolgál.

151. Cs. és kir. közös hadügyministerium 914—3. sz. a. tudatja, hogy vonatkozással 153. sz. felterjesztésünkre intézkedett, hogy a 2-ik és 3-ik huszárezred a lóvásárlást ezentul szabad kézből eszközölje és értesíti egyletünket arról is hogy ő felsége a csikó telepek felállítását elvileg helyben hagyta; a felajánlott telephelyeknek megtekintésével és megvizsgálásával pedig a nagy-szebeni katonai főparancsnokság lett megbizva, végre kéri az egyletet, hogy a telepek felállithatóságát erkölcsi befolyásával lehetőleg előmozdítani sziveskedjék, — örvendetes tudomásul szolgálván, mindenekelőtt a nmlgu hadügyministeriumnak az erdélyrészi lótenyésztés emelését célzó intentiójáért őszinte köszönet fog mondatni, a nagy-szebeni katonai főparancsnokságnak pedig egyletünknek ez ügyben tehető szolgálatai készséggel felajánlatni. A magas átirat szövege bő kivonatban az „Erdélyi gazda“ legközelebbi számában ismertetendő lesz. *)

153. A szőlészeti szabályrendelet átvizsgálására 138. j. k. sz. alatt kiküldött bizottság a módosított munkálatot, mely megelőzőleg a választmányi tagok között kiosztatott, elfogadás végett beterjeszti, — igazgató választmány a szabályrendeleten pontról pontra végig haladva, annak szövegét véglegesen megállapítja és tárgyalás, valamint esetleges elfogadás céljából a bortermelő megyéknek kiküldi.

Hitelesítik:
Gr. Teleki Gusztáv, s. k.
Tompá Károly, s. k.
Csulak Dávid, s. k.

Báró Huszár Sándor,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Rodna, 1877 aprilhó 18-án.

E vidéken a tél ugyan igen szabálytalanul folyt le, de a vetésekre és különösen széna füvekre minden kártékony befolyás nélkül; a múlt évi dus és jó széna termésnek köszönhető, hogy az állatok

*) Lásd „Az erdélyi gazda lótenyésztés jövője“ című czikket.

átaljában jól és minden betegségtől menten kiteleltek, — szénatermelésre az eddigi időjárás igen kedvező, — nagyon sajnós, hogy a Szamos szabálytalansága miatt az utolsó évekbeni többszörös árvizek által a legjobb kaszálóknak nagy része elmosatott. April első hetétől kezdve egyes hegyoldalokon megkezdődött a zab és tavaszi buza vetés, — a törökbuza vetés itt ősi szokás szerint a naptárhoz van kötve Szt.-György napja jelölve annak kezdetét. Marha áraink: ökrök 65 frt. — 120 frtig tehének 30 frt—60 frtig juhok 4 frt—6 frt darabonként.

Miálovich Győző.

Hidvég, 1877 aprilhó 23-án

A milyen jó volt a martius, ép oly kedvezőtlen az aprilis, mert ötöd napja, hogy szüntelenül esik az eső és hó, szépen mutatkozott gyümölcsünkhöz már semmi remény. A vetéssel nagyon megkéstünk, még a zabot sem tudtuk elvetni, törökbuza is sok maradt vetetlen a folytonos eső miatt. A széna fogytán van, kapni nem lehet és így a gazdák szántójukat is bajosan tudják elvégezni, még ha az idő engedi is. Az apró marhák szintén istállóra szorultak a hó miatt. Őszi vetéseink szépek volnának, hanem a veres hernyó erősen vágja, különösen a buzákat. A gabona és marha ára felment, az utóbbiak között betegség nincs.

Kónya Miklós.

Dicső-Sz.-Márton, 1877 aprilhó 23-án.

Aprilhó 21-én estve 8 órától 24 óráig folytonosan havazott szőlőhegyek és őszi vetés hó alatt áll, kár még eddig nem észlelhető. Gabona ára emelkedett.

Székely János.

Gernyeszeg, 1877 aprilhó 23-án.

Hosszas esőzés után tegnap egész nap havazott, mára virradólag 2 fokkal fnyg volt, ma délig a hó állott. Kár még nem jelentékeny.

Gálfi Sándor.

Vingárd, 1877 aprilhó 24-én.

A tavaszi munka idény alatt folytonos esős és havas, változó-kony időjárás hátráltatja a gazdákat. Tavasz buza és árpa vetések jól sikerültek. Törökbuza vetést még nem lehetett kezdeni a lágság miatt. Bükköny vetések ugarba éppen nem voltak teljes mérvben eszközölhetők, különösen hol a talaj igen kötött agyagos, mint vidékünkön is. A Maros mentén újból vízáradások voltak és több vetés ment tönkre.

Kozma Gyula.

Májushavi közmondások.

Hüvös május, termékenységet hoz.
Esős május, megtermi a szénát.
Minél melegebb a május, annál lucskosabb a junius.
A májusi eső aranyat ér.
Ha májusban meg nem szárad a pásztornak ködmene, akkor marhái sok szénát ehethnek télen.
Esős május után száraz szeptember és száraz májusra esős szeptember szokott következni.
A májusi eső tánczra serkenti a gazdát.
A májusi mennydörgés meglazítja a földet és megmozgatja a buzának gyökerét.
Ha május három első reggelén harmatot látsz, sok eső lesz e hónapban.
Ha május elsején esik, sertésed makkon fog ez évben hizni.
Ha május első kizöldül az erdő, korai aratás következik.
Minél későbbben virágozik a kékény, annál gyengébb széna és gabona termést várhatunk.
Ha Orbán napkor (május 25) nem esik, bő termés lesz.
Szervác, Pongrácz, Bonifác, (május 12, 13, 14) meghozza az utolsó deret.
Ki Bonifác előtt nyir, az többre becsüli a gyapjút a birkánál.
Orbán napig félhetünk a dértől, Orbán nap után vigad a szőlős gazda.
A mit Szervác meghagyott, Orbán elviheti.
Ki zabját Orbánkor meg nem hengerzi, az nem akar nagy termést belőle.
Orbánkor veheted a kölest.

Ébner Sándor.

Piaci árainkat illetőleg

megjegyezzük, hogy Besztercze, Csik-Szereda, Déva, Fogaras, Naszód, Sz.-Ujvár, Torda és V.-Hunyad újabb heti vásáraitól tudósítást rem veltünk, a dévai gabnaárak 100 kilogrammonként vannak jegyezve. — A hectoliter árának átszámítása a régi mértékre nagyon egyszerű: az összeg egy tizedrészét leütve, a maradék agyakorlat igényeihez képest elég pontosan három véka árának felel meg. P.o. buza hectoliterje 800 kr., leütve a tizedrészt, 80 krt, marad 720. kr., mint három véka, tehát 240 kr., mint egy vékának ára!

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Eladó szőlővessző.

25,000 darab rajnai riesling sima vessző ezere Gáldon helytt 5 frt. (26.) (2-3.)

Kapható **B. Kemény Lászlónál** Alsó-Gáldon u. p. Tövis.

TAUFFER FERENCZ
magkereskedő Kolozsvártt,
ajánl vetőmagul:

hópehely, fehér rózsza, Extra Early Vermont és Early Rose burgonyákat, valódi oberndorfi sárga takarmány répa magot, melyből kívánatra mintául répákkal szolgálók, továbbá nagy választékú gazdasági, kerti és virágmagvakat, Pignoletto törökbúzáat, Saynor- és Cook-féle angol kertész késeket és ásókat.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve szolgáltatnak ki.

(1.) (17-52)

Piaci árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	felegy buza	rozs	árpa	zab	törökbúza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Besztercze	febr. 6.	950	850	460	--	230	32	280	110	320	25
Brassó	april. 11.	1060	790	580	455	285	500	210	100	360	36
Csik-Szereda	april. 20.	1165	940	715	650	350	600	600	200	150	78
Déas	april. 24.	990	860	585	--	300	452	580	240	200	32
Déva	mart. 17.	1000	900	840	600	740	650	420	180	220	32
Erzsébetváros	april. 21.	800	680	580	--	190	400	340	180	300	36
Fogaras	dec. 14.	775	670	450	450	200	425	140	36	--	24
K-Fehérvár	april. 21.	950	750	626	--	370	450	350	170	300	40
Gy.-Sz.-Miklós	april. 21.	950	700	625	625	275	525	110	25	--	28
Kolozsvár	april. 26.	1000	--	600	--	320	435	260	160	360	40
M-Vásárhely	april. 19.	940	760	620	320	330	400	280	50	380	36
Naszód	april. 12.	1000	930	830	330	326	380	250	100	250	28
Nagy-Enyed	april. 19.	950	750	575	--	326	415	340	120	235	36
N.-Szeben	april. 24.	930	760	590	600	380	490	220	120	350	40
Segesvár	april. 19.	920	730	620	--	330	420	140	80	170	36
S-Sz.-György	april. 23.	1000	900	600	480	280	440	250	150	200	28
Szamosujvár	april. 16.	960	590	580	--	270	410	350	75	450	34
Sz.-Régen	april. 19.	975	725	700	410	250	475	270	140	290	34
Sz.-Ujvárhely	april. 17.	1000	750	675	--	350	475	250	40	200	36
Torda	april. 7.	1150	900	575	400	375	400	380	40	300	36
V.-Hunyad	mart. 31.	1000	700	600	--	300	500	200	100	300	36

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetészes szorint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda“ hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	s z e r i h i r d e t é s n é l										
	f o r i n t										
	1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52	
16/16 v. egész oldal	12	33	64	120	170	216	260	290	320	360	
8/16 v. fél „	6	17	32	60	90	110	130	150	160	180	
4/16 v. negyed „	4	9	16	30	45	55	65	75	80	90	
2/16 v. nyolcad oldal	3	5	9	16	24	30	35	40	45	50	
1/16 v. tizenhatod „	2	3	5	9	15	18	20	23	25	27	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészen engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.